

13.5.2024

VTDno-2021-919

Sisäministeriö
Poliisihallitus
Helsingin poliisilaitos

Yhdenvertaisuusvaltuutetun suositukset Helsingin poliisilaitoksen romaneihin kohdistaman ennaltaestämis- ja tiedonkeruuoperaation jatkotoimenpiteiden osalta

Yhdenvertaisuusvaltuutettu järjesti 23.11.2023 pyöreän pöydän keskustelutilaisuuden, jossa käsiteltiin Helsingin poliisilaitoksen romaneihin vuosina 2013–2015 kohdistamaa Kuri1 -ennaltaestämis- ja tiedonkeruuoperaatiota ja poliisihallituksen vuoden 2023 ratkaisun esiin nostamia kysymyksiä.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu on antanut aiemmin 21.12.2021 operaation johdosta [kannanoton ja suosituksia](#) sisäministeriölle ja poliisihallitukselle. Valtuutettu katsoi, että Helsingin poliisilaitoksen romaneihin kohdistama Kuri1 -ennaltaestämis- ja tiedonkeruuoperaatio herätti oletettaman etniseen alkuperään perustuvasta syrjinnästä. Operaation toimintaohjeen perusteella operaatio perustui yhdenvertaisuuslaissa kiellettyyn syrjivään ohjeeseen. Toimintaohjeen kirjaus romaneista, joihin tehostettua tarkkailua ja valvontaa tuli kohdistaa, oli ymmärrettävissä niin, että kohteena olivat yleisesti poliisien romaniksi oletettamat henkilöt, jotka liikkuvat autolla tai seurueessa. Yhdenvertaisuusvaltuutettu painotti kannanotossaan, että tapahtunut on syytä ottaa vakavasti, sillä etniseen alkuperään perustuvassa syrjinnässä on kyse erityisen vakavasta syrjinnän muodosta.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun 23.11.2023 järjestämän keskustelutilaisuuden tarkoituksena oli mahdollistaa tulevaisuuteen katsovaa keskustelua Kuri1-operaatiosta ja sen jatkoselvittelyn osalta esiin nousseista kysymyksistä. Pyöreän pöydän keskusteluun osallistui yhdenvertaisuusvaltuutetun lisäksi edustajia muun muassa sisäministeriön poliisiosastolta, poliisihallituksen laillisuusvalvonnasta, Helsingin poliisilaitoksesta ja romanijärjestöistä.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun lakisäätteisten tehtävien näkökulmasta keskeisiksi kysymyksiksi muodostuivat seuraavat osa-alueet:

- 1) Miten voimme varmistaa poliisitoiminnan syrjimättömyyden ja etnisen profiloinnin kiellon noudattamisen

2) Miten romaniväestön luottamusta poliisiin voitaisiin parantaa

Pyöreän pöydän keskustelutilaisuudessa käydyin keskustelun pohjalta yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee seuraavia jatkotoimenpiteitä Kuri1-operaation osalta:

- Yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee, että **Poliisihallitus** kehittää [CERD-komitean yleissuosituksessa nro 36 esitettyjen suositusten](#) mukaisesti toimintaansa sen varmistamiseksi, että **etnisen profiiloinnin kieltö on täysimääräisesti sisäistetty kaikissa poliisilaitoksissa.**
- Yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee, että **Poliisihallitus kehittää ja toteuttaa tiedonkeruuta** siitä, **esiintyykö poliisitoiminnassa etnistä profiilointia.** Poliisiin tulisi säännöllisesti kerätä laadullista ja määrällistä tietoa siitä, miten poliisitoiminta on kohdistunut eri etnisiin vähemmistöryhmiin.
- Yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee, että **poliisilaitokset keskustelevat** säännöllisesti romanien kanssa poliisitoiminnan kohdentumisesta heihin. Avoimella ja rehellisellä tiedon vaihdolla on mahdollista hälventää romaniväestön poliisitoimintaan liittyvää epäluottamusta.
- Yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee, että keskustelua **poliisibarometrin** kehittämisestä jatketaan siten, että **vastaajajoukko laajennetaan kattamaan eri etniset vähemmistöryhmät.** Poliisibarometri on seuranta- ja arviointitutkimus, jossa tutkitaan kansalaisten arvioita poliisin toiminnasta ja Suomen sisäisen turvallisuuden tilasta. Tietopohjaa tulee laajentaa myös siten, että etnisten vähemmistöryhmien kokemuksia ja näkemyksiä on käytettävä laajemmin poliisitoiminnan kehittämiseen.
- Yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee, että **poliisilaitokset** huolehtivat siitä, että kaikissa alueellisissa romani-asianeuvottelukunnissa on jäsenenä myös poliisin edustaja. Lisäksi paikallisromanityöryhmiin on myös nimettävä poliisijäsen, jotta alueellinen yhteistyö ja tiedonvaihto toimii mahdollisimman mutkattomasti.
- Yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee **poliisia kaikilla tasoilla panostamaan laajempaan antirasistiseen työhön** sen lisäksi, että kohdennetuilla toimenpiteillä varmistetaan etnisen profiiloinnin kiellon noudattaminen poliisitoiminnassa. Kuri1-operaatiossa oli kyse syvälle rakenteisiin menevästä rasismista, jonka tunnistaminen ja tunnustaminen on edellytys syrjimättömälle poliisitoiminnalle ja luottamuksen parantamiselle. Yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee, että **johtopäätökset Kuri1-operaation syrjivästä luonteesta ja syrjivistä menettelyistä käydään läpi kaikissa poliisilaitoksissa kaikilla tasoilla.** Poliisijohdon sitoutumisella ja esimerkiksi on tässä suuri merkitys. Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun kehittäminen on myös toimiva tapa puuttua rakenteellisiin yhdenvertaisuusongelmiin.